

ปี 2557 นับเป็นความท้าทายครั้งสำคัญของภาคอุตสาหกรรมของไทย เนื่องจากการแข่งขันจากประเทศอื่นๆ ในเออีซีได้ทวีความเข้มข้นมากขึ้น โดยเฉพาะอินโดนีเซียและเวียดนามที่มีประชากรจำนวนมากและเสถียรภาพทางการเมือง กำลังมาแรงและเริ่มแข่งขันไทยแล้วในหลายอุตสาหกรรม แม้อินโดนีเซียทั้ง 2 ประเทศจะอ่อนด้อยด้านโครงสร้างพื้นฐาน แต่ปัจจุบันได้ปรับปรุงดีขึ้นอย่างรวดเร็ว

รถยนต์ ไทยเป็นฐานอันดับ 1 ของเออีซี โดยในปี 2556 มีปริมาณการประกอบรถยนต์มากถึง 2.46 ล้านคัน คิดเป็นสัดส่วนประมาณครึ่งหนึ่งของยอดประกอบรถยนต์ทั้งหมดของเออีซี รองลงมา คือ อินโดนีเซีย ประมาณ 1.2 ล้านคัน และมาเลเซีย ประมาณ 6 แสนคัน

จากการที่อินโดนีเซียมีประชากรมากถึง 240 ล้านคน อินโดนีเซียจะแข่งขันไทยกลายเป็นตลาดรถยนต์ใหญ่ที่สุดในเออีซีในอีกไม่กี่ปีข้างหน้า ประกอบกับปัจจุบันมีการลงทุนสร้างฐานผลิตรถยนต์ที่เพิ่มขึ้นมากในอินโดนีเซีย จะทำให้อินโดนีเซียแข่งขันกับไทยอย่างเข้มข้นเพื่อแย่งเป็นฐานผลิตรถยนต์ใหญ่ที่สุดในเออีซีในอีกประมาณ 5 - 10 ปีข้างหน้า

รถจักรยานยนต์ อินโดนีเซียเป็นผู้ประกอบรถจักรยานยนต์ใหญ่ที่สุดในเออีซีและใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก โดยในปี 2556 มียอดจำหน่ายมากถึง 7.8 ล้านคัน นำหน้าประเทศอื่นๆ อย่างไม่เห็นฝุ่น รองลงมา คือ เวียดนามและไทย ซึ่งแย่งตำแหน่งอันดับ 2 ของเออีซี โดยมีปริมาณการผลิตใกล้เคียงกัน คือ มากกว่า 3 ล้านคัน เล็กน้อย

สำหรับสถานการณ์รถจักรยานยนต์ของไทยไม่ค่อยดีนัก คาดการณ์ตลาดจะหดตัวลงมากถึง 10% ในปี 2557 เหลือ 1.8 ล้านคัน ทำให้ต้องหันไปผลิตเพื่อส่งออกมากขึ้น

กลั่นน้ำมัน สิงคโปร์กำลังผลิตการกลั่นน้ำมันใหญ่ที่สุดในเออีซี ขนาด 1,370,000 บาร์เรล/วัน ขณะที่ไทยมีกำลังผลิตการกลั่นน้ำมันรองลงมาอันดับ 2 ขนาด 1,072,000 บาร์เรล/วัน อันดับ 3 คือ อินโดนีเซีย กำลังประมาณ 1 ล้านบาร์เรล/วัน และมีแผนจะก่อสร้างโรงกลั่นแห่งใหม่ขนาด 3 แสนบาร์เรล/วัน ซึ่งจะทำให้แข่งไทยขึ้นเป็นฐานกลั่นน้ำมันอันดับ 2 ของเออีซี สำหรับมาเลเซียเป็นอันดับ 4 กำลังผลิต 635,300 บาร์เรล/วัน แต่มีแผนลงทุนเพิ่มกำลังผลิตอีก 300,000 บาร์เรล/วัน รวมเป็น 935,300 บาร์เรล/วัน

เหล็ก เดิมไทยเป็นผู้นำในอุตสาหกรรมนี้ เนื่องจากมีโรงงานเหล็กชั้นกลางน้ำหลายแห่ง แต่กลุ่มโปสโกของเกาหลีใต้ได้ก่อสร้างโรงถลุงเหล็กแบบครบวงจรตามมาตรฐานโลกแห่งแรกในเออีซีที่อินโดนีเซีย มูลค่าลงทุน 2 แสนล้านบาท โดยเฟสแรกกำลังผลิต 3 ล้านตัน/ปี เปิดดำเนินการแล้วเมื่อปลายปี 2556 ทำให้อินโดนีเซียได้แข่งขันไทยขึ้นเป็นอันดับ 1

สำหรับในอนาคตเมื่อโครงการโรงถลุงเหล็กของกลุ่มฟอร์โมซาในเวียดนาม มูลค่าลงทุนรวม 9 แสนล้านบาท โดยเฟสแรกกำหนดก่อสร้างแล้วเสร็จในปี 2549 ขนาดกำลังผลิต 7 ล้านตัน/ปี จะทำให้เวียดนามแข่งขันอินโดนีเซียขึ้นเป็นผู้ผลิตเหล็กรายใหญ่ที่สุดในเออีซี ยิ่งไปกว่านั้น หากโครงการโรงถลุงเหล็กแห่งนี้เปิดดำเนินการเต็ม โครงการขนาดกำลังผลิต 22.5 ล้านตัน/ปี จะทำให้เวียดนามไม่เฉพาะเป็นฐานผลิตใหญ่ที่สุดในเออีซีเท่านั้น แต่จะเป็นฐานผลิตเหล็กใหญ่อันดับที่ 11 ของโลก

ปูนซีเมนต์ ปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์ในเวียดนามได้เติบโตอย่างรวดเร็วและเป็นฐานการผลิตใหญ่ที่สุดในเออีซี โดยในปี 2556 มีปริมาณผลิตประมาณ 60 ล้านตัน จำแนกเป็นการจำหน่ายในประเทศ 47 ล้านตัน และส่งออก 13 ล้านตัน รองลงมา คือ อินโดนีเซีย คาดว่าจะมีปริมาณการผลิตประมาณ 58 ล้านตัน โดยเป็นการจำหน่ายในประเทศแทบทั้งหมด ส่งออกน้อยมาก

ขณะที่ไทยตามมาอันดับ 3 คาดว่ามีปริมาณการผลิตประมาณ 45 ล้านตัน จำแนกเป็นจำหน่ายในประเทศ 35 ล้านตัน และส่งออก 10 ล้านตัน ทั้งนี้ ปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์ของอินโดนีเซียคาดว่าจะเติบโตอย่างรวดเร็วและกลายเป็นฐานผลิตใหญ่ที่สุดของเอเชียในอนาคต เนื่องจากตลาดภายในประเทศเติบโตเร็วมาก คาดว่าจะเพิ่มขึ้นเป็น 70 ล้านตัน ในปี 2558

สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม เดิมไทยเป็นฐานผลิตใหญ่ที่สุดในเอเชีย มีการผลิตครบวงจรตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ แต่ปัจจุบันเวียดนามประสบความสำเร็จในขั้นปลายน้ำ คือ เครื่องนุ่งห่ม โดยเป็นผู้ส่งออกรายใหญ่อันดับ 5 ของโลก และเริ่มรุกเข้าสู่อุตสาหกรรมขั้นต้นน้ำและกลางน้ำ คือ ผลิตเส้นใยสังเคราะห์ การปั่นด้ายและทอผ้า โดยในปี 2556 เวียดนามส่งออกสินค้าหมวดสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มประมาณ 6 แสนล้านบาท เปรียบเทียบกับไทยส่งออกประมาณ 2.3 แสนล้านบาท

สำหรับผู้ผลิตสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มรายใหญ่ของเวียดนาม คือ บริษัท Vietnam National Garment and Textile Group (Vinatex) โดยในปี 2556 มีมูลค่าส่งออก 2.9 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ได้เริ่มลงทุนก่อสร้างโรงงานแห่งใหม่ที่เขตอุตสาหกรรม Thanh Loc Industrial Zone ในจังหวัด Kien Giang ทางภาคใต้ของประเทศ เมื่อต้นเดือนกุมภาพันธ์ 2557 โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มมูลค่าส่งออกของกลุ่มเป็น 5 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2559 โดยโครงการจะสร้างงาน 2,225 คน ลงทุน 7.05 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

โทรศัพท์มือถือ เวียดนามเป็นฐานผลิตใหญ่ที่สุดในเอเชียและใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งของโลก โดยในปี 2556 มีมูลค่าส่งออกมากถึง 6 แสนล้านบาท/ปี โดยเป็นฐานการผลิตสำคัญของซัมซุงและโนเกีย ยิ่งไปกว่านั้น มูลค่าการส่งออกของเวียดนามจะเพิ่มขึ้นอย่างก้าวกระโดดในอนาคต เนื่องจากมีโครงการลงทุนอีกหลายโครงการในเวียดนามที่อยู่ระหว่างก่อสร้างโรงงาน

จากการที่บริษัทยักษ์ใหญ่มาผลิต โทรศัพท์มือถือในเวียดนาม ทำให้ผู้ผลิตชิ้นส่วนตามมาผลิตในเวียดนามด้วย เช่น บริษัท Hansol ของเกาหลีใต้ ได้ลงทุน 150 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ในโครงการผลิตชิ้นส่วนโทรศัพท์มือถือในเวียดนาม ดำเนินการในนามบริษัท Hansol Electronics Vietnam จำกัด จ้างงาน 6,000 คน กำหนดก่อสร้างเสร็จปลายปี 2557 นอกจากนี้ มีโครงการลงทุนของบริษัท Samsung Electro-Mechanics Vietnam มูลค่า 1.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โครงการของบริษัท Yongbo Vina มูลค่า 8 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ที่จังหวัด Bac Ninh เพื่อผลิตหูฟัง แบตเตอรี่ สายเคเบิล และอุปกรณ์ชาร์จ โทรศัพท์มือถือ

เซมิคอนดักเตอร์ การผลิตขั้นต้นน้ำ คือ เวเฟอร์วงจรรวม ซึ่งใช้เงินลงทุนสูงมากนับแสนล้านบาท ในเอเชียมีการผลิตเชิงพาณิชย์เพียง 2 ประเทศเท่านั้น คือ สิงคโปร์และมาเลเซีย โดยสิงคโปร์เป็นผู้นำและมาเลเซียเป็นอันดับ 2 ขณะที่การผลิตประเทศอื่นๆ เป็นการผลิตขนาดเล็กและเทคโนโลยีระดับต่ำสำหรับใช้ประโยชน์ในเชิงวิจัยเป็นหลัก

ขณะที่เซมิคอนดักเตอร์ขั้นกลางน้ำ คือ การประกอบและทดสอบวงจรรวมหรือไอซี มีฐานการผลิตกระจายอยู่ในมาเลเซีย ไทย ฟิลิปปินส์ และเวียดนาม ทั้งนี้ ในระยะหลังมีความสนใจลงทุนด้านไอซีในเวียดนามค่อนข้างมาก แต่ประสบปัญหาว่าไฟฟ้าในเวียดนามขาดเสถียรภาพและไม่เพียงพอกับความต้องการ สำหรับในปี 2556 กำลังผลิตไฟฟ้าในเวียดนามเริ่มมากเพียงพอกับความต้องการแล้ว ดังนั้น หากเวียดนามสามารถปรับปรุงไฟฟ้าให้มีเสถียรภาพมากขึ้นแล้ว มีแนวโน้มสูงว่าเวียดนามจะกลายเป็นฐานผลิตไอซีหลักของเอเชียในอนาคต

เครื่องใช้ไฟฟ้า ไทยเป็นผู้นำ โดยเป็นฐานผลิตผู้ยื่นใหญ่อันดับ 3 ของโลก ในปี 2553 ส่วนแบ่ง 6% รองจากจีน 51% และเม็กซิโก 7% และเป็นฐานการผลิตเครื่องปรับอากาศใหญ่อันดับ 2 ของโลก ในปี 2553 ส่วนแบ่ง 9% รองจากจีน 66%

บทความตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ วันที่ 21 มกราคม 2557